

ARAŞTIRMA / RESEARCH

Ebelerin Mesleki Aidiyetlerinin İncelenmesi: Kesitsel Bir Çalışma*Examining the Occupational Belongings of Midwives:**A Cross-sectional Study*Fatma Şule BİLİGİÇ¹ ¹Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, Türkiye**Geliş tarihi/Received:** 25.06.2021**Kabul tarihi/Accepted:** 13.01.2022**Sorumlu Yazar/Corresponding Author:****Fatma Şule BİLİGİÇ**, Öğr. Gör.
Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Beyoğlu/İstanbul, Türkiye
E-posta: sulebiligic@halic.edu.tr
ORCID: 0000-0002-5950-2553**Öz****Amaç:** Bu çalışma ebelerin mesleki aidiyetlerini değerlendirmek amacıyla yapıldı.**Gereç ve Yöntem:** Tanımlayıcı, kesitsel tipteki araştırma 20 Mart 2021- 30 Mayıs 2021 tarihleri arasında yapıldı. Araştırma boyunca Helsinki Bildirgesi ilkelerine uyuldu. Örneklemi Türkiye genelinde araştırmaya katılmaya gönüllü 348 ebe oluşturdu. Veriler, kartopu örnekleme yöntemi ile çevrimiçi anketler kullanılarak , "Anket Formu, ve Ebelik Aidiyet Ölçeği" kullanılarak toplandı.**Bulgular:** Araştırmaya katılan ebelerin yaş ortalamaları 24,54±3,74 ve tamamı lisans mezunu idi. Mesleki aidiyet ölçeği toplam puan ortalaması 96,37±18,22 olduğu ve ebelerin mesleği kendine uygun bulma ve mesleğe ilişkin sorunları özel yaşama yansıtma ile ölçek ve tüm alt boyutları arasında anlamlı ilişki olduğu görüldü (p=0,000). Mesleki aidiyet ölçeği toplam puan ortalaması ile duygusal aidiyet (r=,914, p=0,000), mesleki rol ve sorumlulukları yerine getirme (r=,914, p=0,000), mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme (r=,914, p=0,000), meslekte görev ve yetki sınırı (r=,783, p=0,000) alt boyut puan ortalamaları arasında pozitif yönde ilişki belirlendi.**Sonuç:** Araştırmaya katılan ebelerin mesleki aidiyet duygularının üst sınıra oldukça yakın olduğu ve ebeliği isteyerek seçenlerin, mesleği kendine uygun bulanların, gelişme ve bilimsel etkinlikleri takip edenlerin mesleki aidiyetlerinin daha yüksek olduğu görüldü.**Anahtar Kelimeler:** Ebelik, mesleki aidiyet, ebe.**Abstract****Objective:** This study was conducted to evaluate the professional belonging of midwives.**Material and Method:** Descriptive, cross-sectional, study was conducted between 20 March 2021 and 30 May 2021. The principles of the Declaration of Helsinki were followed throughout the research. The sample consisted of 348 midwives who volunteered to participate in the study across Turkey. The data were collected by snowball sampling method using online questionnaires, "Survey Form, and Midwifery Belonging Scale".**Results:** The mean age of the midwives participating in the study was 24.54±3.74 and all of them were undergraduate graduates. It was observed that the total mean score of the occupational belonging scale was 96.37±18.22, and there was a significant relationship between the midwives' finding the profession suitable for themselves and reflecting the problems related to the profession to private life and the scale and all its sub-dimensions (p=0.000). Professional belonging scale mean total score and emotional belonging (r=,914, p=0.000), fulfilling professional roles and responsibilities (r=,914, p=0.000), evaluating professional development and opportunities (r=,914, p=0.000), positive correlation was determined between the sub-dimension mean scores of duty in the profession and limit of authority (r=,783, p=0.000).**Conclusion:** It was seen that the sense of professional belonging of the midwives participating in the research was very close to the upper limit, and those who voluntarily chose midwifery, those who found the profession suitable for themselves, and those who followed development and scientific activities had higher professional belonging.**Keywords:** Midwifery, professional belonging, midwife.

1. Giriş

Aidiyet kavramı 'mensubiyet' ya da 'ait olma hali' biçiminde açıklanan ve bir bütünleşme çabasının ifadesi olarak tanımlanabilir. Aidiyet, bireyi sarmalayan çevre ile kurulan ve bireyin bilinçsiz (aile, vatan, etnik köken) ya da bilinçli (eğitim, siyaset, meslek) tercihleri ile şekillenen, güncellenen ve değişkenlik arz eden bir durumdur. Mesleki aidiyet, çalışanların iş yaşamına yönelik tutum ve davranışlarını belirleyen ve iş performansını olumlu yönde etkileyen önemli bir unsur konumundadır (1,2,10). Mesleki aidiyet pek çok faktörle ilgilidir. Bunlar arasında mesleki statü, rol çatışması, ücret, birlikte çalışılan ekip üyeleri, kararlara katılma, çalışma koşulları, iş güvenliği, toplumun bakışı, iş görenin kişiliği, eğitim, ücret, kariyer olanakları, maddi ve manevi ödüller, ekonomik güvenlik, işin kendisi, yöneticilerin tutumu, yetki ve sorumluluklar sayılabilir (1,3,4).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) verilerine göre, 2018 yılında ülkemizde 56,351 ebe görev yapmaktadır (5). Ebeler, yüksek olan mesleki aidiyet duygusu ile birlikte mesleklerini severek ve isteyerek icra edecek, mesleğinin doğurduğu sorumlulukların farkında olacak, ana-çocuk sağlığı ve dolayısıyla toplum sağlığının gelişmesine katkı sağlayacaktır. Tam tersi durumda ise ebe, sorumluluğunda olan işlerden uzaklaşır ya da görevi olmayan işlere yönelir. Bunun yanında hizmet verdiği kadın ve çocuklara tahammülsüz davranabilir. Bu da hem çalıştığı kuruma hem de büyük ölçekte topluma büyük zarar verir (7,8). Ebelik eğitimindeki gelişmelere ve ebe sayısının oldukça tatmin edici boyutta olmasına rağmen ülkemizde ebeler mesleki sorumluluklarını yerine getirememekte ve alan dışı birimlerde çalıştırılmaktadır (6). Ana-çocuk sağlığından sorumlu olan ebelerin birçoğu kendi uzmanlığının gerektirdiği alanlar dışında bir alanda istihdam edilmekte ve mesleki aidiyet duyguları yok olmaktadır (7).

Ebelik öğrencilerinin profesyonel hayata başlamadan önce mesleki aidiyetleri yüksektir. Ocak Aktürk ve ark (2021) ebelik öğrencilerinin aidiyetlerini inceledikleri çalışmada, öğrencilerin aidiyet duygusunun üst sınıra yakın olduğunu ve aidiyet düzeyi ile bazı mesleki duygu, düşünce ve seçimlerinin arasında ilişki olduğunu bildirmişlerdir (8). İnsanın varoluşundan günümüze kadar kadının yaşadığı yer ya da evlerde doğum yapmak normal kabul edilirken, son yıllarda doğumun hastanelere taşınıp medikalize edilmesi ve kadınların "yabancı" bir ortama girmesi sonucunda annelik hizmetleri gittikçe daha karmaşık bir yapıya bürünmüştür (8). Medikalize olan doğumlarla birlikte ebeler kadınlara hizmetten uzaklaştırılmış bu da ebelerin mesleki aidiyetlerini olumsuz yönde etkilemiştir (8,11).

1.1. Amaç

Her meslek üyesinde olduğu gibi, ebelik mesleği içinde mesleki aidiyetin gelişmesi oldukça önemlidir. Mesleki aidiyetin daha iyi tanımlanması ve bu konuda doğru yorumların yapılabilmesi için daha kapsamlı çalışmaların yapılmasına ihtiyaç vardır. Ulusal literatürde ebelerin mesleki aidiyetini değerlendiren araştırmalar kısıtlıdır. Bu çalışma ebelerin mesleki aidiyetlerini incelemek amacıyla yapıldı. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap arandı.

- Klinisyen ebelerin mesleki aidiyet düzeyleri nedir?
- Ebelerin sosyo-demografik ve mesleki özellikleri ile mesleki aidiyet düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

2. Gereç ve Yöntem

2.1. Araştırmanın tipi

Bu çalışma, tanımlayıcı, kesitsel tiptedir.

2.2. Araştırmanın yapıldığı yer

Veriler online platformda toplandı.

2.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Türkiye genelinde görev yapan ebeler oluştururken örneklem sayısı evreni bilinen örneklem hesaplama yöntemi ile belirlendi. DSÖ 2018 verilerine göre Türkiye'de 56,351 ebe görev yapmaktadır (5). $p=0,05$ ve %5 hata payı ile alınabilecek örneklem sayısının 357 olduğu belirlendi. Veri toplama tarihleri arasında 357 örnekleme ulaşılsa da katılımcıların hatalı ve eksik veri girişleri dolayısıyla 348 katılımcı ile araştırma gerçekleştirildi. Veriler kartopu örneklem yöntemi ile ve çevrimiçi anketler kullanılarak elde edildi.

Örneklem Dahil Etme Kriterleri

- Aktif olarak ebelik mesleğini yapıyor olmak,
- Online olarak erişim sağlamak,
- Araştırmaya katılmaya gönüllü olmak.

Örneklem Çıkarılma

- Eksik veya hatalı giriş yapılması

2.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulan "Anket Formu"(4,7,12) ve "Ebelik Aidiyet Ölçeği" aracılığıyla toplandı. Anket formu, ebelerin sosyo-demografik özelliklerine yönelik 7 soru, çalışma koşulları, sosyal hayatları, ebelik mesleğine olan ilgileri ve mesleği seçme şekillerine yönelik ise 8 soru olmak üzere toplam 15 sorudan oluşmaktadır.

Ebelik Aidiyet Ölçeği; Başkaya ve ark. tarafından geliştirilen ölçek, ebelik aidiyetini değerlendirmek amacıyla toplamda 22 olumlu madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte, ilk 7 madde "Duygusal Aidiyet", 8-14. maddeler "Mesleki rol ve sorumlulukları yerine getirme aidiyeti", 15-19. maddeler "Mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme" ve 20-22. maddeler ise "Meslekte görev ve yetki sınırı" alt boyutlarını ifade etmektedir. 5'li likert tipi ölçekte her bir madde 1'den 5'e kadar puanlanmaktadır. Ölçekten alınan puan, ölçekteki maddelerin toplamı alınarak hesaplanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 22, en yüksek puan ise 110'dur. Ölçekte kesme değeri olmayıp puanın yüksek olması ebelik aidiyetinin yüksek olduğunu, puanın düşük olması ise ebelik aidiyetinin düşük olduğunu göstermektedir(7). Ölçeğin cronbach alpha katsayısı (α) 0,905 olup bu çalışmada 0,978 olarak bulunmuştur. Ölçek alt boyutları cronbach alpha katsayısı (α) değerleri ise; duygusal aidiyet 0,957, mesleki rol ve sorumlulukları yerine getirme 0,919, mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme 0,901; meslekte görev ve yetki sınırı 0,947 olarak bulundu. Yazardan ölçek izni alınmıştır.

2.5. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada elde edilen bulgular değerlendirilirken Statistical Package for Social Sciens (SPSS-24,0) programı kullanıldı. Tanımlayıcı istatistiksel analizler frekans, yüzde,

ortalama (X), standart sapma, min-max değerleri ile elde edildi. Verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığı Kolmogorov-Smirnov normallik testi ile değerlendirildi. Ebelik Aidiyet Ölçeği puanları ile tanıtıcı özelliklerinin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki değerlendirmelerde Mann Whitney U testi, ikiden fazla grup arasındaki değerlendirmelerde Kruskal Wallis testi kullanıldı. Farklılığa neden olan grubun tespitinde de post-hoc Benferroni testi kullanıldı. Sonuçlar 0,05 anlamlılık düzeyini temsil eden %95 güven aralığı kullanılarak değerlendirildi (p <0,05). Sürekli değişkenler arasındaki ilişki Spearman korelasyon analizi yapılarak değerlendirildi.

2.6. Araştırmanın Etik Yönü

Çalışma kapsamında bir etik kuruldan etik onay (Tarihi:25.02.2021 Etik kurul no:21) ve araştırmada kullanılan Ebelik Aidiyet Ölçeği'ni geliştiren yazardan gerekli izin alındı. Çevrimiçi anketlerle veri toplama sürecinde ise anket formunun ilk sayfasında çalışma ile ilgili gerekli bilgilendirme yapılmış olup, çalışmaya katılmayı kabul etmeleri hâlinde "çalışmaya katılmayı onaylıyorum" beyanının işaretlemeleri istendi. Ebelere çalışmaya katılmanın gönüllülük esasına dayalı olduğu belirtildi. Formu online ortamda tamamlayan ebe araştırmaya katılımı kabul etmiş sayıldı. Araştırma amacıyla ebelerden herhangi bir ücret talep edilmeyeceği ve/veya herhangi bir ücret ödenmeyeceği belirtildi.

3. Bulgular

Araştırma 348 lisans mezunu ebe ile tamamlandı. Araştırmaya katılan ebelerin %72,7'sinin çekirdek ailede yaşadığı, %71,6'sının bekar olduğu, %84,8'inin büyükşehirde yaşadığı, %96,6'sının hastanede görev yaptığı saptandı. Ebelerin ebelik mesleğini seçme nedenleri arasında %45,4'ünün istek, ilgi, sevgi, merakın yer aldığı, %91,1'inin ebelik mesleğini kendine uygun bulduğu belirlendi. Ebelerin %76,1'inin mesleğe ilişkin sorunları özel hayatına yansımadağı, %47,7'sinin ailelerine yeteri kadar, %48,6'sının ise sosyal aktivitelere bazen zaman ayırdığı saptandı. Katılımcıların %62,9'unun çalışma koşullarından memnun olduğu, %93,7'sinin gelişme ve yenilikleri takip ettiği, %47,7'sinin bilimsel etkinliklere bazen katılabildiği belirlendi (Tablo 1).

Araştırmaya katılan ebelerin yaş ortalamalarının 24,54±3,74 ve meslekteki yıllarının ortalama 4,06±2,47(1,00-25,00) olduğu belirlendi. Mesleki aidiyet ölçeği toplam puan ortalamasının 96,37±18,22, duygusal aidiyet alt boyutu puan ortalamasının 30,54±6,17, mesleki rol ve sorumlulukları yerine getirme alt boyutu puan ortalamasının 30,83±5,88, mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme alt boyutu puan ortalamasının 21,98±4,37, meslekte görev ve yetki sınırı alt boyutu puan ortalamasının 13,71±2,54 olduğu bulundu (Tablo 1).

Ebelerin Mesleki aidiyet ölçeği ve mesleki rol ve sorumlulukları yerine getirme, mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme alt boyutları puan ortalamaları ile aile tipi arasında anlamlı ilişki olduğu ve gruplar arasında geniş aile tipinin diğer tüm gruplardan anlamlı olarak yüksek olduğu saptandı (p<0,05). Mesleki aidiyet ölçeği ve mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme, meslekte görev ve yetki sınırı alt boyutları puan ortalamaları ile medeni durum arasında anlamlı ilişki olduğu görüldü (p<0,05). Ebelerin mesleği seçme nedenleri ile mesleki

aidiyet ölçeği ve duygusal aidiyet, meslekte görev ve yetki sınırı alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı ilişki olduğu saptandı (p<0,05). Ebelerin mesleği kendine uygun bulma ve mesleğe ilişkin sorunları özel yaşama yansıtma ile ölçek ve tüm alt boyutları arasında anlamlı ilişki olduğu görüldü (p=0,000) (Tablo 2.).

Tablo 1. Ebelerin Tanımlayıcı ve Mesleğe İlişkin Özellikleri ile Mesleki Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Dağılımı (N=347)

Değişkenler	n	%
Aile Tipi		
Çekirdek ^a	253	72,7
Geniş ^b	79	22,7
Parçalanmış ^c	16	4,6
Medeni Durumu		
Evli	99	28,4
Bekar	249	71,6
Yaşanılan Yer		
Büyükşehir	295	84,8
Şehir	36	10,3
İlçe	17	4,9
Çalışılan Kurum		
Hastane	336	96,6
Aile Sağlığı Merkezi	12	3,4
Ebelik mesleğini seçme nedeniniz		
İstek, ilgi, sevgi, merak	158	45,4
Puanın yetmesi	45	12,9
Sağlık bölümlerinden biri olduğu için	46	13,2
Kolay iş ve atanma imkanı	39	11,2
Ailemin isteği	44	12,6
Bebek/çocuk sevgisi	16	4,7
Ebelik mesleğini kendine uygun bulma durumu		
Evet	317	91,1
Hayır	31	8,9
Mesleğe ilişkin problemleri özel hayata yansıtma		
Evet	83	23,9
Hayır	265	76,1
Aileye zaman ayırma		
Evet	166	47,7
Hayır	51	14,7
Bazen	131	37,6
Sosyal aktivitelere zaman ayırma		
Evet	108	31,0
Hayır	71	20,4
Bazen	169	48,6
Çalışma koşullarından memnuniyet		
Evet	219	62,9
Hayır	129	37,1
Gelişmeleri ve yenilikleri takip etme durumu		
Evet	326	93,7
Hayır	22	6,3
Bilimsel etkinliklere katılma (kongre, sempozyum vb)		
Evet	68	19,5
Hayır	28	8,1
Bazen	166	47,7
Çoğu zaman	86	24,7
Ort±SD(min-max)		
Yaş	24,56±3,72 (21,00-47,00)	
Meslekteki Yıl	4,06±2,47(1,00-25,00)	
Mesleki Aidiyet Ölçeği Toplam Puan Ortalaması	96,37±18,22(22,00-110,00)	
Duygusal Aidiyet Alt Boyutu Puan Ortalaması	30,54±6,17(7,00-35,00)	
Mesleki Rol ve Sorumlulukları Yerine Getirme Alt Boyutu Puan Ortalaması	30,83±5,88(7,00-35,00)	
Mesleki Gelişme ve Olanakları Değerlendirme Alt Boyutu Puan Ortalaması	21,98±4,37(5,00-25,00)	
Meslekte Görev ve Yetki Sınırı Alt Boyutu Puan Ortalaması	13,71±2,54(3,00-15,00)	

Ebelerin ailelerine zaman ayırma ile mesleki aidiyet ölçeği ve mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme, meslekte görev ve yetki sınırı alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı ilişki olduğu saptandı ($p<0,05$). Sosyal yaşama zaman ayırma ile mesleki aidiyet ölçeği ve duygusal aidiyet, mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme, meslekte görev ve yetki sınırı alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı ilişki olduğu belirlendi ($p<0,002$). Çalışma koşulları ile ölçek ve tüm alt boyutları arasında ($p=0,000$) ve gelişme ve yenilikleri takip etme ile ölçek ve tüm alt boyutları arasında ($p=0,002$) anlamlı ilişki olduğu belirlendi. Bilimsel etkinliklere katılma ile mesleki aidiyet ölçeği ve duygusal aidiyet, mesleki rol ve sorumlulukları yerine getirme, mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı ilişki olduğu görüldü ($p<0,05$). (Tablo 3.).

Ebelerin yaşları ile meslekteki yıl ($r=,318$, $p=0,000$), mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme ($r=,128$, $p=0,017$) ve meslekte görev ve yetki sınırı alt boyutu puan ortalaması ($r=,194$, $p=0,000$) arasında pozitif yönde korelasyon olduğu bulundu. Ebelerin meslekteki yılları ile mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme alt boyutu puan ortalaması arasında ($r=,106$, $p=0,047$) pozitif yönde korelasyon saptandı. Mesleki aidiyet ölçeği toplam puan ortalaması ile duygusal aidiyet ($r=,914$, $p=0,000$), mesleki rol ve sorumlulukları yerine getirme ($r=,914$, $p=0,000$), mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme ($r=,914$, $p=0,000$), meslekte görev ve yetki sınırı ($r=,783$, $p=0,000$) alt boyut puan ortalamaları arasında pozitif yönde ilişki belirlendi. Duygusal aidiyet alt boyutu puan ortalaması ile mesleki rol ve sorumlulukları yerine getirme ($r=,752$, $p=0,000$), mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme ($r=,768$, $p=0,000$), meslekte görev ve yetki sınırı ($r=,728$, $p=0,000$) alt boyut puan ortalamaları arasında pozitif yönde ilişki olduğu saptandı. Mesleki rol ve sorumlulukları yerine getirme alt boyutu puan ortalaması ile mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme ($r=,850$, $p=0,000$), meslekte görev ve yetki sınırı ($r=,708$, $p=0,000$) alt boyut puan ortalamaları arasında pozitif yönde ilişki olduğu görüldü. Mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme alt boyutu puan ortalaması ile meslekte görev ve yetki sınırı ($r=,788$, $p=0,000$) alt boyut puan ortalaması arasında pozitif yönde ilişki olduğu görüldü (Tablo 4.).

4. Tartışma

Ebeliğin mesleki bir kimlik kazanabilmesi, hizmet kalitesinin ve konumunun yükseltilmesi için ebelik mesleğini seçen kişilerin mesleklerini isteyerek seçmiş olmaları, mesleklerini severek yapmaları ve kendilerini bu mesleğe ait hissetmeleri büyük önem taşımaktadır (13).

Duygusal ve normatif aidiyet, çalışanın yaşına bağlı olarak önemli ölçüde artmasına rağmen; aidiyet artışının daha çok örgütteki ve pozisyonundaki hizmet süresindeki artışla ilişkili olduğu belirtilmiştir (15,16). Araştırma bulgularında ebelerin yaş ortalamalarının yaklaşık 25 olduğu ve meslekteki yaklaşık dördüncü yılları olduğu görüldü. Ayrıca katılımcıların tamamı lisans mezunuydu ve lisans mezunu ebelerin mesleki aidiyet puanları da ölçek üst sınırına oldukça yakın ve mesleki aidiyetleri yüksek olduğu bulundu. Ebelerin eğitim durumu ile aidiyetlerine yönelik çalışmaların bulguları farklılık göstermektedir (7,13). Yapılan bir çalışmada ebelerin kuşaklar arası aidiyetleri incelenmiş ve özellikle meslekte beş yılın altında çalışmış olan kuşakta mesleki aidiyetin daha yüksek olduğu bulunmuştur (13). Araştırma sonuçlarının literatür ile paralel olduğu görülmektedir. Evli olan çalışanlar, ailelerine karşı özellikle maddi sorumluluklarından dolayı işlerini/yatırımlarını kaybetme veya işsiz kalma riskini göze almak istemeyebilir. Başkaya ve ark. yaptığı çalışmada bekar ebelerin mesleki aidiyetinin evli olan ebelere göre daha yüksek bulunduğunu bildirmiştir (7). Bu araştırma bulgularında ise; literatür ile paralel şekilde mesleki aidiyet ölçeği, mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme ve meslekte görev ve yetki sınırı alt boyutları puan ortalamaları ile ebelerin medeni durumu ve ailelerine zaman ayırma olanakları arasında anlamlı ilişki bulundu.

Günümüzde teknolojik gelişmeler sağlık bakım sistemlerinde ve sağlık eğitiminde de değişimi zorunlu hale getirmiştir. Bilginin hızlı yayılması ve bilgiye ulaşımı kolay olması, toplumun değişen sağlık beklentileri mesleki uygulamaları da etkilemiştir (12). Mesleğinin gelişmesine ve olanakların değerlendirmesine katkı sağlayan ebelerin, mesleki sorumluluğunu bilmesi ve mesleğinin sahip olduğu değerlere inanması ve mesleğinin gelişimine katkı sağlanması beklenmektedir. Bilgi, beceri, uzmanlık, mesleki gelişim ve olanaklarını geliştirmek için de ebelerin eğitime

Tablo 2. Ebelerin Tanımlayıcı Özellikleri ile Mesleki Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N=348)

Değişkenler	Mesleki Aidiyet Ölçeği Toplam Puan Ortalaması	Duygusal Aidiyet Alt Boyutu Puan Ortalaması	Mesleki Rol ve Sorumlulukları Yerine Getirme Alt Boyutu Puan Ortalaması	Mesleki Gelişme ve Olanakları Değerlendirme Alt Boyutu Puan Ortalaması	Meslekte Görev ve Yetki Sınırı Alt Boyutu Puan Ortalaması
Aile Tipi					
Cekirdek ^a	95,57±17,86(22,00-110,00)	30,39±5,98(7,00-35,00)	30,49±5,82(7,00-35,00)	21,79±4,30(5,00-25,00)	13,68±2,52(3,00-15,00)
Geniş ^b	97,87±20,34(22,00-110,00)	30,70±7,10(7,00-35,00)	31,62±6,29(7,00-35,00)	22,34±4,82(5,00-25,00)	13,67±2,79(3,00-15,00)
Parçalanmış ^c	101,62±11,17(75,00-110,00)	32,12±3,64(23,00-35,00)	32,50±4,1(21,00-35,00)	23,18±2,76(16,00-25,00)	14,43±1,09(12,00-15,00)
/ KW**	9,713	4,544	12,431	8,346	1,447
p	,008	,103	,002	,015	,485
	b>a***		b>a***	b>a***	
Medeni Durumu					
Evli	100,26±12,70(24,00-110,00)	31,74±4,59(7,00-35,00)	31,84±4,11(9,00-35,00)	23,00±3,16(5,00-25,00)	14,45±1,55(3,00-15,00)
Bekar	94,83±19,81(22,00-110,00)	30,06±6,64(7,00-35,00)	30,43±6,42(7,00-35,00)	21,57±4,71(5,00-25,00)	13,42±2,79(3,00-15,00)
U*	10429,500	10429,500	10429,500	10429,500	10429,500
p	,024	,091	,161	,008	,000
Yaşanılan Yer					
Büyükşehir	96,59±17,86(22,00-110,00)	30,54±6,09(7,00-35,00)	30,90±5,78(7,00-35,00)	22,10±4,29(5,00-25,00)	13,78±2,47(3,00-15,00)
Şehir	95,77±20,34(22,00-110,00)	30,75±6,56(7,00-35,00)	30,47±6,60(7,00-35,00)	21,58±4,82(5,00-25,00)	13,38±2,92(3,00-15,00)
İlçe	93,88±20,63(24,00-110,00)	30,05±6,99(7,00-35,00)	30,41±6,41(9,00-35,00)	20,70±4,79(5,00-25,00)	13,23±2,99(3,00-15,00)
/ KW**	,421	,376	,197	3,402	1,867
p	,810	,829	,906	,182	,393
Çalışılan Kurum					
Hastane	96,48±18,39(22,00-110,00)	30,58±6,20(7,00-35,00)	30,88±5,93(7,00-35,00)	21,98±4,40(5,00-25,00)	13,70±2,57(3,00-15,00)
Aile Sağlığı Merkezi	93,41±12,95(60,00-107,00)	29,41±5,03(18,00-34,00)	29,41±4,50(13,00-35,00)	21,91±3,34(13,00-25,00)	14,08±1,62(10,00-15,00)
U*	1424,000	1430,500	1406,000	1725,500	1931,500
p	,082	,092	,068	,379	,776

*Mann Whitney U ** KruskalWills *** Post Hoc Benferroni Testi $p<0,05$ anlamlı.

gereksinimi duyduğu vurgulanmaktadır (7,13). Araştırma bulgularında ebelerin yaklaşık %94'ünün gelişme ve yenilikleri takip ettiği, %47,7'sinin bilimsel etkinliklere bazen katılabildiği bulundu. Mesleki gelişme ve yenilikleri takip eden ebelerin ölçek ve alt boyutları arasında ve bilimsel etkinliklere katılanlar ile mesleki aidiyet ölçeği ve duygusal aidiyet, mesleki rol ve sorumlulukları yerine getirme, mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı ilişki olduğu görüldü. Ebelik öğrencilerinin aidiyetlerini belirlemeye yönelik yapılan bir araştırmada bilimsel etkinliklere katılma ve bilgileri güncelleme ile ebelik aidiyeti arasında anlamlı ilişki olduğu bildirilmiştir (8). Ebelerinin aidiyetleri ile mesleklerine yönelik gelişmelere ve bilimsel faaliyetlere katılma ve takip etme arasındaki ilişkinin literatürle paralel olduğu görüldü.

Ebelerin mesleki bağlılıklarının yüksek olmasının nedeni, ebelik mesleğini isteyerek seçmeleri, severek yapmaları ve kendilerine uygun bir meslek olarak görmeleri olarak belirtilmiştir (14). Yurtsal ve ark (2014)'nın yaptığı araştırmada öğrencilerin %60,2'sinde bölüme gelmeden önce ebelik mesleği hakkında olumsuz düşüncelerinin olduğu belirlenmiştir (21). Bu çalışmada ebelerin ebelik mesleğini seçme nedenleri arasında %45,4'ünün istek, ilgi, sevgi, merakın yer aldığı, %91,1'inin ebelik mesleğini kendine uygun bulduğu ve ebelerin mesleği seçme nedenleri ile mesleki aidiyet ölçeği ve duygusal aidiyet, meslekte görev ve yetki sınırı alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiş, istek, ilgi, sevgi ve merak ile sağlık bölümlerinden biri olması nedenleri diğer gruplara göre daha anlamlı yüksek ortalamaya sahip olduğu saptanmıştır. Ebelerine yönelik yapılan bir çalışmada

Tablo 3. Ebelerin Mesleğe İlişkin Özellikleri ile Mesleki Aidiyet Ölçeği ve Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N=348)

Değişkenler	Mesleki Aidiyet Ölçeği Toplam Puan Ortalaması	Duygusal Aidiyet Alt Boyutu Puan Ortalaması	Mesleki Rol ve Sorumlulukları Yerine Getirme Alt Boyutu Puan Ortalaması	Mesleki Gelişme ve Olanakları Değerlendirme Alt Boyutu Puan Ortalaması	Meslekte Görev ve Yetki Sınırı Alt Boyutu Puan Ortalaması
Ebelik mesleğini seçme nedeniniz					
İstek,ilgi,sevgi,merak ^a	97,65±19,13(22,00-110,00)	31,11±6,28(7,00-35,00)	31,19±6,14(7,00-35,00)	22,08±4,61(5,00-25,00)	13,82±2,67(3,00-15,00)
Puanın yetmesi ^b	89,84±19,86(31,00-110,00)	28,02±6,92(10,00-35,00)	29,22±6,69(7,00-35,00)	20,53±4,80(6,00-25,00)	13,04±2,70(5,00-15,00)
Sağlık bölümlerinden biri olduğu için ^c	97,97±12,01(59,00-110,00)	31,00±4,41(17,00-35,00)	31,39±3,62(19,00-35,00)	22,43±3,33(11,00-25,00)	13,95±1,78(8,00-15,00)
Kolay iş ve atanma imkanı ^d	95,64±19,15(22,00-110,00)	30,20±6,39(7,00-35,00)	30,61±6,31(7,00-35,00)	21,87±4,26(5,00-25,00)	13,46±2,84(3,00-15,00)
Ailemin isteği ^e	95,27±19,22(22,00-110,00)	30,00±6,62(7,00-35,00)	30,34±6,17(7,00-35,00)	22,20±4,55(5,00-25,00)	13,75±2,64(3,00-15,00)
Bebek/çocuk sevgisi ^f	102,31±8,87(87,00-110,00)	33,06±2,71(28,00-35,00)	32,18±3,52(24,00-35,00)	23,37±2,06(20,00-25,00)	14,43±1,03(12,00-15,00)
/ KW**	15,299	17,241	9,633	9,663	12,659
P	,009	,004	,086	,085	,027
	a>b***	e>b, a>c***			
Ebelik mesleğini kendine uygun bulma durumu					
Evet	98,43±16,91(22,00-110,00)	31,45±5,45(7,00-35,00)	31,30±5,56(7,00-35,00)	22,40±4,06(5,00-25,00)	13,88±2,40(3,00-15,00)
Hayır	75,29±18,05(22,00-98,00)	21,22±5,34(7,00-30,00)	26,03±6,97(7,00-35,00)	17,67±5,08(5,00-25,00)	12,06±3,28(3,00-15,00)
U*	954,500	556,500	2155,000	1767,500	2457,500
P	,000	,000	,000	,000	,000
Mesleğe ilişkin problemleri özel hayata yansıtma					
Evet	86,66±21,64(22,00-110,00)	27,84±7,25(7,00-35,00)	27,78±7,37(7,00-35,00)	19,37±5,12(5,00-25,00)	12,68±3,27(3,00-15,00)
Hayır	99,41±15,88(22,00-110,00)	31,39±5,53(7,00-35,00)	31,79±4,97(7,00-35,00)	22,80±3,76(5,00-25,00)	14,04±2,17(3,00-15,00)
U*	5946,500	7381,000	6674,000	5469,500	7836,000
P	,000	,000	,000	,000	,000
Aileye zaman ayırma					
Evet ^a	98,97±16,06(22,00-110,00)	31,48±5,41(7,00-35,00)	31,48±5,21(7,00-35,00)	22,62±3,85(5,00-25,00)	14,08±2,17(3,00-15,00)
Hayır ^b	92,31±17,22(44,00-110,00)	29,62±6,15(14,00-35,00)	29,68±5,46(14,00-35,00)	20,72±4,34(10,00-25,00)	13,35±2,52(6,00-15,00)
Bazen ^c	94,66±20,67(22,00-110,00)	29,70±6,90(7,00-35,00)	30,46±6,73(7,00-35,00)	21,66±4,86(5,00-25,00)	13,39±2,91(3,00-15,00)
/ KW**	7,394	4,821	5,451	9,342	10,621
P	,025	,090	,066	,009	,005
	a>b***			a>b***	c>a***
Sosyal aktivitelere zaman ayırma					
Evet ^a	100,73±15,34(22,00-110,00)	32,10±4,99(7,00-35,00)	31,95±5,04(7,00-35,00)	23,04±3,67(5,00-25,00)	14,18±2,17(3,00-15,00)
Hayır ^b	91,09±17,27(44,00-110,00)	28,47±6,68(11,00-35,00)	30,01±5,46(14,00-35,00)	20,53±4,21(10,00-25,00)	13,28±2,36(6,00-15,00)
Bazen ^c	95,81±19,69(22,00-110,00)	30,42±6,38(7,00-35,00)	30,47±6,46(7,00-35,00)	21,91±4,67(5,00-25,00)	13,60±2,79(3,00-15,00)
/ KW**	19,876	14,232	9,207	22,144	17,405
P	,000	,001	,010	,000	,000
	a>b, c>b***	a>b***		c>b, a>b***	c>b, a>b***
Çalışma koşullarından memnuniyet					
Evet	100,54±15,33(22,00-110,00)	31,89±5,04(7,00-35,00)	31,89±4,97(7,00-35,00)	23,10±3,58(5,00-25,00)	14,16±2,18(3,00-15,00)
Hayır	89,29±20,49(22,00-110,00)	28,24±7,17(7,00-35,00)	29,05±6,84(7,00-35,00)	20,07±4,91(5,00-25,00)	12,96±2,91(3,00-15,00)
U*	8416,000	9688,000	9971,000	7935,500	9258,500
P	,000	,000	,000	,000	,000
Gelişmeleri ve yenilikleri takip etme durumu					
Evet	97,26±17,46(22,00-110,00)	30,84±5,89(7,00-35,00)	31,04±5,70(7,00-35,00)	22,24±4,17(5,00-25,00)	13,83±2,42(3,00-15,00)
Hayır	83,13±23,93(22,00-110,00)	26,09±8,36(7,00-35,00)	27,72±7,67(7,00-35,00)	18,09±5,44(5,00-25,00)	11,95±3,55(3,00-15,00)
U*	1926,500	2138,500	2307,000	1550,000	2158,000
P	,000	,001	,004	,000	,000
Bilimsel etkinliklere katılma (kongre, sempozyum vb)					
Evet ^a	95,04±23,75(22,00-110,00)	30,23±7,54(7,00-35,00)	30,54±7,66(7,00-35,00)	21,42±5,61(5,00-25,00)	13,11±3,35(3,00-15,00)
Hayır ^b	91,75±16,53(43,00-110,00)	28,50±6,19(11,00-35,00)	30,03±4,76(13,00-35,00)	20,75±4,13(10,00-25,00)	13,50±2,38(6,00-15,00)
Bazen ^c	95,80±16,08(22,00-110,00)	30,27±5,68(7,00-35,00)	30,65±5,36(7,00-35,00)	22,01±3,88(5,00-25,00)	13,86±2,22(3,00-15,00)
Çoğu zaman ^d	100,04±17,33(22,00-110,00)	31,98±5,65(7,00-35,00)	31,68±5,56(7,00-35,00)	22,75±4,14(5,00-25,00)	13,98±2,38(3,00-15,00)
U*	16,712	18,110	10,542	12,034	2,796
P	,001	,000	,014	,007	,424
	d>b, d>c***	d>b, d>b***		d>b***	

*Mann Whitney U, ** KruskalWills, *** Post Hoc Benferroni Testi p<0.05 anlamlı.

kadrosu ebe olduğu halde hemşire olarak görev yapmaları nedeni ile araştırmaya katılmayı reddetmelerinin mesleki aidiyet sorunu olduğu bildirilmiştir (17). Son yıllarda yapılan çalışmalarda ise özellikle ebelik öğrencilerinin mesleğin geleceğini iyi konumda olarak görme, mesleği isteyerek seçme, seçtiklerinde istemeyenlerin ise eğitim ile birlikte benimsedikleri bildirilmekte olup bu sonuçlar mesleği icra edecek olan ebelik öğrencileri tarafından ebelik mesleği adına umut vericidir (7,8,12,17).

Bireyler, seçtikleri mesleğin eğitimini almaya başladıkları andan itibaren, seçilen mesleğe ilişkin beklentilerini oluşturmaya başlarlar (21). Ebelerin meslekten ayrılma düşüncesindeki en önemli nedenler; maaş ve döner sermayenin yetersizliği, ebelik mesleğine değer verilmemesi, ebe başına düşen hasta sayısının fazla olması belirtilmiştir (13,18, 19). Araştırma bulgularında çalışma koşullarında memnun, mesleğe ilişkin sorunları özel hayatına yansıtmayanlar ile ölçek ve tüm alt boyutları arasında anlamlı ilişkili olduğu görüldü. Yılmaz ve ark. (2014)'nin yaptığı çalışmada hemşirelerin %69,7'si ve ebelerin %69'u mesleğini severek yaptığını, hemşirelerin %53,9'u ve ebelerin %59,1'i mesleklerinin, kişilik özelliklerine uygun olduğunu belirtmiştir (20). X ve Y kuşağındaki ebelere yönelik yapılan bir çalışmada ise; her iki kuşak ebe için meslekten ayrılma ve iş değiştirme düşüncesi olmayanların oranının yaklaşık %95 olduğu, bunun da mesleki aidiyet ile ilişkili olduğu bildirilmiştir (13). Araştırma bulgularının literatür ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Ebelerin çalışma sorunlarının düşük olmasının, nedeni; bağımsız rollerinin fazla olması, mesleklerinden daha fazla doyum sağlamaları, mucize olay olan doğuma olayına tanık olmaları, meslekte ortalama dört yıl çalışıyor olmaları ve mesleklerini isteyerek seçmiş olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Pandemi döneminde yapılan farklı bir çalışmada ise ebe ve hemşirelerin %35,3'ünün aile sürecinin olumsuz etkilendiği, %4,4'ünün aile sürecinde değişiklik olduğu ve bu değişikliklerin %58,3'ünün eşinden/çocuklarından ayrı kalmak zorunda kaldığı bildirilmiştir (22). Hemşire ve ebelerin Covid-19 gibi bulaşıcı hastalıkların olduğu bu pandemik dönemde dahi

kendilerini güvende hissettikleri sürece mesleklerini iyi bir şekilde yapmaya devam etmektedirler (23,24). Bu durum mesleki aidiyetlerinin yüksek olması ile açıklanabilir.

5. Sonuç ve Öneriler

Çalışmada ebelerin tamamının lisans mezunu olduğu ve meslek hayatlarının ilk yıllarında olan ebelerin mesleki aidiyetlerinin oldukça yüksek olduğu görüldü. Ebelerin istek, ilgi, merak ve sevgi ile ebelik mesleğini seçenlerin, gelişmeleri takip eden ve bilimsel faaliyetlere katılanların mesleki aidiyetlerinin yüksek olduğu görüldü. Ayrıca mesleki sorunları özel hayatına yansıtmanın, aile ve sosyal hayata zaman ayırmanın da mesleki aidiyeti arttırdığı söylenebilir. Ebelerin mesleki aidiyetlerini etkileyebilecek nitel çalışmaların ve ebe olarak daha uzun süre çalışanlarda da benzer çalışmaların yapılması önerilebilir.

Alana Katkı

Mesleklerde aidiyet duygusunun gelişmesi oldukça önemlidir. Aidiyet duygusunun gelişmesi ise pek çok faktörden etkilenmektedir. Bu çalışma ebelerin mesleki aidiyet düzeyleri ve etkileyen faktörleri inceleyerek tanımlayıcı veriler sunmaktadır. Bu çalışmadan elde edilen veriler, ebelerdeki mesleki aidiyetin gelişmesi için bulunulacak girişimlerde yol gösterici olacaktır. Bunun yanında ulusal literatüre katkı sağlayarak ebelere ve diğer araştırmacılara bilgiler sunmaktadır.

Çalışmanın Sınırlılığı

Çalışma kesitsel nitelikte olduğundan sınırlı düzeyde genellenebilir olması ve aidiyeti etkileyebilecek pek çok parametreden bir kısmına yer verilmiş olması sınırlılıklarından biridir. Bir diğer sınırlılığı ise; çevrimiçi anketler ile verilerin elde edilmesinden dolayı hedeflenen örnekleme ulaşılamamasıdır.

Çıkar Çatışması

Bu makalede herhangi bir nakdi/aynı yardım alınmamıştır. Herhangi bir kişi ve/veya kurum ile ilgili çıkar çatışması yoktur.

Tablo 4. Ebelerin Sürekli Değişkenleri ile Mesleki Aidiyet Ölçek ve Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının İlişkisi (N=348)

Değişkenler		Yaş	Meslekteki Yıl	Mesleki Aidiyet Ölçeği Toplam Puan Ortalaması	Duygusal Aidiyet Alt Boyutu Puan Ortalaması	Mesleki Rol ve Sorumlulukları Yerine Getirme Alt Boyutu Puan Ortalaması	Mesleki Gelişme ve Olanakları Değerlendirme Alt Boyutu Puan Ortalaması	Meslekte Görev ve Yetki Sınırı Alt Boyutu Puan Ortalaması
Yaş	r	1,000	,318**	,101	,059	,070	,128*	,194**
	p	.	,000	,061	,275	,193	,017	,000
Meslekteki Yıl	r	,318**	1,000	,068	,054	,048	,106*	,082
	p	,000	.	,204	,316	,370	,047	,126
Mesleki Aidiyet Ölçeği Toplam Puan Ortalaması	r	,101	,068	1,000	,914**	,914**	,914**	,783**
	p	,061	,204	.	,000	,000	,000	,000
Duygusal Aidiyet Alt Boyutu Puan Ortalaması	r	,059	,054	,914**	1,000	,752**	,768**	,728**
	p	,275	,316	,000	.	,000	,000	,000
Mesleki Rol ve Sorumlulukları Yerine Getirme Alt Boyutu Puan Ortalaması	r	,070	,048	,914**	,752**	1,000	,850**	,708**
	p	,193	,370	,000	,000	.	,000	,000
Mesleki Gelişme ve Olanakları Değerlendirme Alt Boyutu Puan Ortalaması	r	,128*	,106*	,914**	,768**	,850**	1,000	,788**
	p	,017	,047	,000	,000	,000	.	,000
Meslekte Görev ve Yetki Sınırı Alt Boyutu Puan Ortalaması	r	,194**	,082	,783**	,728**	,708**	,788**	1,000
	p	,000	,126	,000	,000	,000	,000	.

*Sperman Korelasyon Testi ** p<0,05 anlamlı.

Yazarlık Katkısı

Fikir/Kavram: FŞB; **Tasarım:** FŞB; **Denetleme:** FŞB; **Kaynak ve Fon Sağlama:** FŞB; **Malzemeler:** FŞB; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** FŞB; **Analiz/Yorum:** FŞB; **Literatür Taraması:** FŞB; **Makale Yazımı:** FŞB; **Eleştirel İnceleme:** FŞB.

Kaynaklar

1. Keskin R, Pakdemirli MN. Mesleki aidiyet ölçeği: bir ölçek geliştirme, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Int J Educ Soc Sci.* 2016;9(43):17-20.

2. Gören T, Sarpkaya PY. İlköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyleri (Aydın ili örneği). *J Educ Res.* 2014;40(40): 69-87.

3. Sunar L, Kaya Y, Otrar M, Nerse S, Demiral S, Kalpaklıoğlu B. Türkiye’de çalışma yaşamı ve mesleklerin itibarı. *Sosyoloji Günleri XLI, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.* 2015;12.

4. Öztürk H, Babacan E, Anahar EÖ. Hastanede çalışan sağlık personelinin iş güvenliği. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilim Derg.* 2012;1(4): 252-68

5. World Health Organization (WHO). Global Health Observatory data repository, Nursing and midwifery personnel; 2018 [Updated: 2020; Cited: 2021 Feb 9]. Available from: https://apps.who.int/gho/data/node.main.HWFGRP_0040?lang=en

6. Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TUSEB). Doğum Şekli Tercihinin Multidisipliner İrdelenmesi Çalıştayı Sonuç Raporu. Ankara; 2017 [Cited: 2021 Feb 9]. Available from: <https://www.tuseb.gov.tr/tacese/yayinlar/kitaplar>

7. Baskaya Y, Sayiner FD, Filiz Z. How much do I belong to my profession? A scale development study: Midwifery Belonging Scale. *Health Care Women Int.* 2020;41(8):883-98.

8. Aktürk SO, Kızılkaya T, Çelik M, Yılmaz T. Ebelik bölümü son sınıf öğrencilerinin mesleki aidiyet düzeyleri ve etkileyen faktörler: Kesitsel Bir Çalışma. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi.* 2021;4(1):23-33.

9. Gaskin IM. Ina May’in Doğum Meselesi: bir ebenin manifestosu (F.D. Sayiner, Çev.) Ankara: Akademisyen Kitabevi, 2018 p.33-40.

10. Baysal A C, Paksoy M. Mesleğe ve örgüte bağlılığın çok yönlü incelenmesinde Meyer-Allen modeli. *I.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi,* 1999;28(1):7-15.

11. Yeşil H, Yeşil A. Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemlerinde ebelik ile ebelerin doğuma ve infertiliteye dair müdahaleleri. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* 2018;16(3):285-316.

12. Ay F, Keçe M, İnci Alkan N, Acar G. Ebelik öğrencilerinin meslek algıları ve kariyer planlarını etkileyen faktörler. *Balıkesir Sağlık Bilim Derg.* 2018;7(2):74-82

13. Gümüşdaş M, Lazoğlu M, Apay SE. X ve Y kuşağındaki ebelerin mesleki bağlılıklarının karşılaştırılması. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetim Dergisi.* 2021;8(1):77-85.

14. Uçucu G. Aydın ilindeki ebelerin örgütsel bağlılığı iş doyumunu ve etkileyen faktörler [Yüksek Lisans Tezi]. Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2019.

15. Balay R. İş görenlerin örgütsel bağlılık etkenleri ve sonuçları. *AÜEBFD* 1999;32(1-2):237-46.

16. Cakınberk A. Ebe ve hemşirelerin örgütsel bağlılıklarının belirlenmesine yönelik bir araştırma: Malatya ili merkez sağlık ocaklarında yapılan bir uygulama. *Social Sciences.* 2009;4(3):277-98.

17. Toker E, Turan Z, Seçkin Z. Bir Hastanede çalışan ebelerin mesleki örgütlenme durumu, iş doyumunu ve tükenmişlik düzeylerinin belirlenmesi. *Sağlık ve Toplum.* 2020;20(1):88-97.

18. Esencan YT, Özdil H. X ve Y kuşağındaki hemşirelerin mesleki bağlılıklarının değerlendirilmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi.* 2017;33(3):91-104.

19. Halldorsdottir S, Karlsdottir SI. The primacy of the good midwife in midwifery services: an evolving theory of professionalism in midwifery. *Scand J Caring Sci.* 2011;25(4), 806-817.

20. Yılmaz FT, Şen HT, Demirkaya F. Hemşirelerin ve ebelerin mesleklerini algılama biçimleri ve gelecekte beklenenleri. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi.* 2014;3(1):130-39.

21. Yurtsal ZB, Biçer S, Duran Ö, Şahin A, Arslan M, Yavrucu ÖK. Sağlık bilimleri fakültesi ebelik 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin mesleğe ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi.* 2014; 2(2): 15-25

22. Terkeş N, Yamaç SU. Covid-19 hastaları ile çalışan evli hemşire ve ebelerin aile içi süreçlerindeki değişimlerin belirlenmesi. *Genel Sağlık Bilimleri Dergisi.* 2021;3(2):102-11.

23. Lorenzo D, Carrisi C. COVID-19 exposure risk for family members of healthcare workers: An observational study. *International Journal of Infectious Diseases.* 2020;98: 287-89.

24. Sun N, Wei L, Shi S, Jiao D, Song R, Ma L, Wang H, et al. A qualitative study on the psychological experience of caregivers of COVID-19 patients. *American Journal of Infection Control.* 2020: 48(6); 592-98.